

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
"Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ."**

Αρ. πρωτ. : 3367
Αθήνα, 29/5 /2017

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Τμήμα Μελετών**

Ταχ. Δ/ση: Λεωφόρος Κηφισίας 7
Τ.Κ. – Πόλη: 115 23 Αθήνα
Πληροφορίες: Γ. Κυρίτης,
Τηλέφωνο: 213 2124 738
eMail: eaadhsy@eaadhsy.gr
Ιστοσελίδα: <http://www.eaadhsy.gr>
www.hsppa.gr
Τηλ. Κέντρο: 213 2124 700
Fax: 213 2124 777

**Προς: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (ΣΑΤΕ)**

Φειδίου 14016,
106 78 Αθήνα
e-mail: info@sate.gr

Τηλ: 2103301814/5
Fax : 2103824540

Κοιν: Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
κ. Χρ. Σπίρτζη
Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε
e-mail: yπουργos@yme.gov.gr

Θέμα: Υπογραφή ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ

Σχετικά: Το με αρ. πρωτ. 31300/24-5-2017 έγγραφό σας (αρ. πρωτ. εισ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 3367/25-5-2017).

Αγαπητέ κε Πρόεδρε,

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού εγγράφου, το οποίο απευθύνεται στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Συνεπείς στη δέσμευσή μας σε όλα όσα εξαγγείλαμε, και κατά την πρόσφατη Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου σας που οργανώσατε στα τέλη Μαρτίου 2017, για την αντιμετώπιση του προβλήματος αναφορικά με την αναγκαιότητα υπογραφής του Τυποποιημένου Έντυπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) από όλα τα μέλη του Δ.Σ., κατόπιν συνεννόησης με την Ανεξάρτητη Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα έχει ήδη κατατεθεί από την Αρχή προς το αρμόδιο και έχον τη νομοθετική πρωτοβουλία υπουργείο σχετικό σχέδιο τροπολογίας, η οποία επιλύει το παραπάνω πρόβλημα.

Αγαπητέ κε Πρόεδρε, ως γνωρίζετε, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ΔΕΝ νομοθετεί, παρά μόνο γνωμοδοτεί.

Μέχρι λοιπόν να ψηφισθεί η σχετική τροπολογία είμαστε αναγκασμένοι να επαναλάβουμε τα εξής:

Στο άρθρο 73 παρ. 1 του ν. 4412/2016 (Α 147), στο οποίο προβλέπεται ο υποχρεωτικός αποκλεισμός των οικονομικών φορέων, λόγω έκδοσης εις βάρος τους τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης για τα αδικήματα που αναφέρονται στις περιπτώσεις α έως στ, αναφέρεται: "Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε

τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά ιδίως: αα) στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), τους διαχειριστές, ββ) στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, καθώς και όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου".

Προκαταρκτική απόδειξη για τη μη συνδρομή του ανωτέρω λόγου αποκλεισμού παρέχει το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, το οποίο εγκρίθηκε με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/7 και αποτελεί - για τις συμβάσεις άνω των ορίων - ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση των οικονομικών φορέων, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), αντικαθιστώντας την υποχρέωση τους να προσκομίζουν, κατά την υποβολή των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής τους, τα σχετικά αποδεικτικά μέσα για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού και για την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής των άρθρων 73 έως 78 του ν. 4412/2016.

Αντίστοιχα, ως προς τις συμβάσεις κάτω των ορίων, στην παράγραφο 4 του άρθρου 79, προβλέπεται ότι η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Αρχή) μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο με το ΕΕΕΣ, τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης.

Στο πλαίσιο της ως άνω εξουσιοδοτικής διάταξης εκδόθηκε, με τη με αρ. 158/2016 (ΦΕΚ 3698 Β') Απόφαση της Αρχής, το ΤΕΥΔ που εκπονήθηκε κατά το πρότυπο του αντίστοιχου τυποποιημένου εντύπου του ΕΕΕΣ, με σκοπό την ομοιομορφία και τη διευκόλυνση των αναθετουσών αρχών και των οικονομικών φορέων, καθώς το πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 καταλαμβάνει, ως προς τα ζητήματα για τα οποία παρέχεται προαπόδειξη (λόγοι αποκλεισμού και κριτήρια επιλογής) τόσο τις συμβάσεις άνω των ορίων όσο και τις συμβάσεις κάτω των ορίων.

Ειδικότερα, ως προς το ζήτημα υπογραφής του ΕΕΕΣ, το οποίο αναφέρετε στο έγγραφό σας, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις Οδηγίες που εμπεριέχονται στο Παράρτημα Ι του Εκτελεστικού Κανονισμού 2016/7 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπεται ότι "Σε όλες τις περιπτώσεις όπου περισσότερα από ένα άτομα είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου ενός οικονομικού φορέα ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό, κάθε άτομο **ενδέχεται** να πρέπει να υπογράψει το ίδιο ΕΕΕΣ, ανάλογα με τους εθνικούς κανόνες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διέπουν την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα".

Αντίστοιχα, ως προς την υπογραφή του ΤΕΥΔ, ελλείψει ειδικότερης ρύθμισης στον ν. 4412/2016 και δεδομένου ότι το εν λόγω τυποποιημένο έντυπο εκπονήθηκε κατά το πρότυπο του αντίστοιχου εντύπου του ΕΕΕΣ, στο πλαίσιο της με αριθμ. 15/2016 Κ.Ο της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. "Οδηγίες συμπλήρωσης για το "Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του άρθρου 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016 (Α 147)", αναφέρεται ότι: "Σε όλες τις περιπτώσεις όπου περισσότερα από ένα φυσικά πρόσωπα είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου ενός οικονομικού φορέα ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό, κάθε άτομο **ενδέχεται** να πρέπει υπογράψει το ίδιο ΤΕΥΔ, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τον οικονομικό φορέα συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα" και περαιτέρω στην υποσημείωση 17 σημειώνεται: "Η υποχρέωση υπογραφής, αφορά ιδίως τα άτομα που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 για τις εταιρικές μορφές της Ο.Ε, Ε.Ε, Ε.Π.Ε και Α.Ε."

Παρά τα διαλαμβανόμενα στον ως άνω Κανονισμό (για το ΕΕΕΣ) και στην Κατευθυντήρια Οδηγία 15 της Αρχής (για το ΤΕΥΔ), υποβλήθηκε στην Αρχή πλήθος ερωτημάτων τόσο από αναθέτουσες αρχές όσο και από οικονομικούς φορείς, από τα οποία προέκυπτε η ανάγκη περαιτέρω διευκρινίσεων ως προς τους υπόχρεους υπογραφής του ΕΕΕΣ/ ΤΕΥΔ, προκειμένου να καλυφθεί η απαίτηση της παρ. 1 του άρθρου 73.

Επισημαίνεται ότι Αρχή ήδη από το Δεκέμβριο του 2016 απευθύνθηκε στην αρμόδια Διεύθυνση

της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG GROW), θέτοντας συγκεκριμένες ερωτήσεις ως προς τη δυνατότητα υπογραφής του ΕΕΕΣ, από ένα μόνο φυσικό πρόσωπο, κατόπιν εξουσιοδότησης. Σε σχετική απάντηση από στέλεχος της ανωτέρω Διεύθυνσης, διευκρινίστηκε ότι η ρύθμιση του ζητήματος εναπόκειται στην εθνική νομοθεσία κάθε κράτους-μέλους, με την έννοια ότι αυτή είτε περιλαμβάνει ήδη είτε θα μπορούσε στο μέλλον να προβλέψει τη δυνατότητα υπογραφής του ΕΕΕΣ από τον νόμιμο, κατά περίπτωση, εκπρόσωπο του οικονομικού φορέα εκ μέρους και των λοιπών φυσικών προσώπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 73 παρ. 1 του ν. 4412/2016 για τους λόγους αποκλεισμού που αναφέρονται στην εν λόγω διάταξη (ποινικές καταδίκες).

Στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, ωστόσο, δεν προβλέπεται σχετική διάταξη, η οποία ρητά να παρέχει τέτοια δυνατότητα, αντίθετα, λόγω του αμιγούς προσωποπαγούς χαρακτήρα της ποινικής ευθύνης, για την οποία περιέχονται πληροφορίες στα σχετικά έντυπα (ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ), επισημαίνεται ότι στο σκεπτικό αποφάσεων εθνικών δικαστηρίων, οι οποίες έχουν ερμηνεύσει αντίστοιχα ζητήματα ως προς την υπεύθυνη δήλωση που υπέβαλλαν οι προσφέροντες, στο πλαίσιο της εφαρμογής του ήδη καταργηθέντος Κανονισμού Προμηθειών του Δημοσίου (πδ 118/2007) αναφέρεται ότι *"...την υπεύθυνη δήλωση πρέπει να την υπογράφει ο ίδιος ο δηλών και δεν επιτρέπεται η υπογραφή της από τρίτα πρόσωπα που είναι εφοδιασμένα με ειδικό ή γενικό πληρεξούσιο. Τούτο προκύπτει, πέρα από τη σαφή γραμματική διατύπωση της διάταξης αυτής και από το σκοπό του νόμου ... για την ανάληψη, της ποινικής ευθύνης για τυχόν ανακρίβεια του περιεχομένου της δήλωσης. Πιθανολογείται σοβαρώς ότι η υπεύθυνη δήλωση, την οποία υπογράφει ο διορισθείς με ειδικό πληρεξούσιο λόγω του αμιγώς προσωποπαγούς χαρακτήρα της, δεν είναι νόμιμη, ενόψει του ότι δεν μπορεί να αναληφθεί η ποινική ευθύνη σε περίπτωση ανακρίβειας των δηλουμένων από το πρόσωπο που υποβάλλει την Υ.Δ., έστω και αν διαθέτει ειδικό προς τούτο πληρεξούσιο, ή ενεργεί στα πλαίσια των εντολών που του έχουν δοθεί."* (βλ. ΔΕΑ 618/2013 & Γνμδ ΝΣΚ 12/2009).

Η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη, αφενός το ως άνω νομοθετικό κενό και αφετέρου την αναγκαιότητα παροχής περαιτέρω διευκρινίσεων ως προς το ζήτημα υπογραφής του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ, ανάρτησε στην ιστοσελίδα της, στο πεδίο " Συχνές ερωτήσεις απαντήσεις για τον Ν. 4412/2016" τη με αριθμ. 38 ερωτοαπάντηση, στην οποία αναφέρεται:

"Το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ)/ Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) υπογράφεται από το φυσικό/- ά πρόσωπο/ α, τα οποία είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου ενός οικονομικού φορέα ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τον οικονομικό φορέα, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. (Πρβλ. Κανονισμό (ΕΕ) 2017/6 & Κατευθυντήρια Οδηγία 15 Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.)

Σε περίπτωση που περισσότερα πρόσωπα, σύμφωνα με τα παραπάνω έχουν υποχρέωση υπογραφής του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ, υπογράφουν στο Μέρος VI Τελικές δηλώσεις του ίδιου (και όχι διαφορετικού για κάθε υπογράφοντα) ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ."

Από το σύνολο των προαναφερθέντων δεν προκύπτει οποιαδήποτε ασάφεια ή αντιφατική ερμηνεία ως προς το ζήτημα της υπογραφής των σχετικών εντύπων (ΕΕΕΣ/ ΤΕΥΔ), καθώς σε όλες τις σχετικές οδηγίες εκ μέρους της Αρχής έχει ληφθεί υπόψη η σχετική πρόβλεψη του Εκτελεστικού Κανονισμού 2016/7/ΕΕ, ως προς το/ τα φυσικό/-α πρόσωπα που υπογράφουν, κατά περίπτωση το ΕΕΕΣ/ ΤΕΥΔ, με βάση τη νομική μορφή του οικονομικού φορέα (Ο.Ε, Ε.Ε., Α.Ε. κλπ) και τις ειδικότερες εθνικές διατάξεις, ιδίως αυτές που αφορούν στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Επισημαίνεται ότι το ζήτημα της υπογραφής του ΕΕΕΣ, ως προς τη συσχέτισή του με το άρθρο 57 παρ. 1 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (αντίστοιχο άρθρο 73 παρ. 1 ν. 4412/2016) και το ενδεχόμενο υπογραφής του από περισσότερα από ένα φυσικά πρόσωπα, έχει δημιουργήσει προβλήματα εφαρμογής σε μεγάλο αριθμό κρατών- μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Αρχή αντιλαμβανόμενη πλήρως τα ενδεχόμενα διοικητικά βάρη που μπορεί να προκαλεί η

υπογραφή του ΕΕΕΣ/ ΤΕΥΔ από περισσότερα του ενός φυσικά πρόσωπα, και προκειμένου να επιλύσει το εν λόγω ζήτημα απευθύνθηκε στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, προκειμένου να ζητήσει τη συνδρομή της για την εκπόνηση πρότασης ειδικής νομοθετικής ρύθμισης για τις δημόσιες συμβάσεις, η οποία θα επιτρέπει την παροχή εξουσιοδότησης προς τον νόμιμο εκπρόσωπο του οικονομικού φορέα εκ μέρους των λοιπών προαναφερθέντων φυσικών προσώπων να υπογράψει για λογαριασμό τους τα σχετικά έντυπα (ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ).

Σε συνέχεια συνάντησης μεταξύ εκπροσώπων των δύο Αρχών εκπονήθηκε από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. πρόταση σχετικής νομοθετικής ρύθμισης, η οποία, όπως τόνισα και στην αρχή έχει ήδη αποσταλεί στο αρμόδιο και έχουν τη νομοθετική πρωτοβουλία Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Υπό το πρίσμα των προαναφερθέντων και της διαρκούς προσπάθειας της Αρχής για την αντιμετώπιση προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, είτε με την παροχή Οδηγιών και διευκρινίσεων για επιμέρους ζητήματα είτε με την πρόταση νομοθετικών ρυθμίσεων, όπου απαιτείται για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου ή για την κάλυψη τυχόν κενών, η αναφορά στο έγγραφο σας ότι η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. είναι "αποκλειστική υπαίτιος" για την πρόκληση των προβλημάτων που έχουν ανακύψει κατά την υπογραφή του ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ είναι τουλάχιστον άστοχη και άδικη, ενώ έρχεται σε πλήρη αντίφαση με την αναγνώριση, από τον Σύνδεσμό σας, μέσα από σειρά εγγράφων σας, του εποικοδομητικού ρόλου και έργου που έχει επιτελέσει μέχρι σήμερα η Αρχή.

Πιστεύοντας ότι με τον διάλογο επιλύονται όλα τα προβλήματα αναμένω τη συνέχιση της επιτυχούς συνεργασίας μας προς όφελος του τεχνικού κόσμου της χώρας και κατ' επέκταση της ελληνικής οικονομίας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΑΠΟΔΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Προέδρου
2. Γενικό Διευθυντή
3. Δ/ση Νομικών Υπηρεσιών
4. Δ/ση Συντονισμού και Ελέγχου